

FAKTAARK 21: MÅKER

Fiskemåke (*Larus canus*) - rødlisteart for Norge og [ansvarsart](#) for Trondheim. Faktaarket gir en beskrivelse av måker med vekt på fiskemåke og mating av fugler i byen.

Fiskemåke

[Fiskemåke er på den norske rødlista](#) med status som "nær truet" (NT). [Norsk rødliste for arter 2015](#) er en oversikt over arter som har risiko for å dø ut fra Norge. De siste 20 årene har det vært en bestandsnedgang på mellom 15 og 30 prosent i Norge, mest i sør og mindre fra Trøndelag og nordover. Den relativt store bestanden av fiskemåke en ser i byer og bynære områder i sørlige deler av Norge, kan på ingen måte kompensere for bestandsnedgangen på kysten. Norge har i dag en bestand på ca. 135 000 par fiskemåker, noe som utgjør en stor andel av den globale bestanden. Midt-Norge, Trøndelag har fortsatt de sterkeste bestandene. Fiskemåken er en trekkfugl.

Fiskemåker. Foto: Steinar Grønnesby

Fiskemåkens utseende

Fiskemåke er den nest minste måkearten i Norge. På voksen fugl er ryggen og oversiden av vingene blågrå mens resten av fuglen er hvit. Hann og hunn er like.

Ungfugler har en gråbrun fjærdrakt det første leveåret. Fiskemåken ligner på gråmåken men er betydelig mindre. Vekt ca. 300-450 gram. Lengde ca. 40-44 cm.

Fiskemåke i Trondheim

Trondheim med mye tilgjengelig mat, har en relativt stor bestand. Fiskemåke er den vanligste måkearten her. Du ser den hekkende spredt og i kolonier. På større bygninger med flate tak, blant annet på Flatåsen, Saupstad, Tempe, Ila, Dora og Lade er det mange hekkende par. Rundt 1990 var det ca. 400 hekkende par fiskemåke på Dora og Nyhavna. Dora var den gang Sør-Trøndelags største koloni av fiskemåke. Etter restaureringsarbeider på Dora spredte fuglene seg utover i mindre grupper. I dag hekker sannsynligvis fortsatt flere hundre par fiskemåke i byen hvert år.

Vanlige måker i Trondheim

- fiskemåke
- gråmåke
- svartbak
- hettemåke

Sjeldne måker i Trondheim

- sildemåke
- polarmåke
- grønnlandsmåke

Fiskemåker i byen

I sommerhalvåret er fiskemåke en naturlig del av bybildet. Fiskemåka er en prektig fugl, og vakker å se på. Den skaper liv rundt seg som noen liker, andre ikke. Fra den vender tilbake i april og etablerer seg med reir på hustak, på marken og andre steder, og helt fram til ungene er flygedyktige i juni – juli måned, kan den av mange oppfattes som en plage. Dette er gjerne når den stuper helt ned i håret, når den skriker av full hals med en lyd som forplanter seg helt inn i ryggmargen, eller når den driter sin etsende skitt på den nye bilen din.

Fiskemåke med egg og unge på et av byens tak. Foto: Steinar Grønnesby

Ikke gi mat til fuglene!

Måkene har først og fremst tilhold i Trondheim og i Midtbyen fordi de lett finner mat her, noe som gir konflikter. Mates fuglene, finner de fort ut at det er en enkel og grei måte å skaffe seg mat på. Antall fiskemåker og andre fuglearter i Midtbyen vil sannsynligvis reduseres kraftig, dersom en fjerner søppelet og slutter med mating.

Fiskemåkene finner selv nok mat i sommerhalvåret. Der det er folk har det alltid vært søppel tilgjengelig for fuglene. Fiskemåkene er altetende. Meitemark, smågnagere og insekter er vanlig føde, og i langt mindre grad fisk, slik som navnet skulle tyde på. I tillegg stjeler måkene ofte mat fra andre dyr og fugler som vipe og spove.

Måkene har den sterkeste magesyra i dyreverdenen, og derfor kan den fortære mye forskjellig. I tillegg er måkedritt etsende, og kan skade lakk og metall.

Fiskemåke er ikke jaktbar

Det er ikke åpnet for jakt på fiskemåke, og det er heller ikke tillatt å sanke og fjerne egg.

Hindre etablering av reir på hustaket

For å hindre konflikter med folk, kan en før reirbygginga begynner, og senest i april, trekke tråder over taket, parallelt med maksimum 50 cm avstand, og med ca. 50 cm høyde over selve taket. Dette må altså gjøres før eggleggingen. Et alternativ kan være å spenne et nett over taket med høyde 50 cm. Reir kan fjernes dersom det ikke er egg i dem. Dette må gjøres kontinuerlig, da fuglene ofte er ivrige til å bygge nye på våren.

Parasitter

Fiskemåke kan være bærer av parasitter og vert for blant annet bendelorm. Måke kan også være bærer av uønskede bakterier som salmonella og campylobacter. Disse kan overføres via måkeskitt. Smitterisikoen for mennesker er imidlertid liten. Der måkene finner mat, er det måkeskitt.

Felling av måker som gjør skade

I følge [viltloven](#) med [viltforskriften](#), kan kommunen gi tillatelse til felling av gråmåke og svartbak når disse gjør skade av vesentlig økonomiske betydning på en eller flere verdier som for eksempel hus, hage og åker.

Avliving skal skje sikkerhetsmessig og humant forsvarlig. Før felling plikter eier, bruker eller rettighetshaver i rimelig utstrekning å forsøke andre tiltak for å avverge skader. Ved felling må det i ettertid kunne påvises at man faktisk har vært utsatt for vesentlig økonomisk skade.

Miljødirektoratet har forvaltningsansvaret for de andre måkeartene, og kan etter søknad eventuelt gi dispensasjon for fjerning/flytting av reir med egg eller felling av skadegjørende individ.

Flytting av måkeunger

Mange opplever måker som en plage, spesielt etter at ungene er klekt og har forlatt reiret. Måkeungene kan da flyttes minimum 50 m bort fra borettslag eller tettbebyggelse til et rolig sted uten trafikk, for eksempel til et skogholt. Ungene skal bæres skånsomt og synlig slik at foreldrene kan følge forflytningen. Ungene kan gjerne fanges med fiskehåv. Når ungene har blitt flyvedyktige er som regel konflikten over.

Foto: Laila H Andresen